

Nyhetsbrev – FoU-rum funktionshinder/socialpsykiatri, nr 1, 2023

Välkommen till nyhetsbrevet – hoppas du kan hitta något som är av intresse för dig. Sprid gärna till dina arbetskamrater, till brukare, närstående eller andra som du tror kan vara intresserade av lite nyheter på temat funktionshinder och socialpsykiatri. Och har du tips på sådant som du tycker borde finnas med på nästa nyhetsbrev är du välkommen att maila mig på maria.klamas@fyrbodal.se

TIPS OCH TRIX

- **Varmprat – 18 sätt att få i gång samtalet**

Föreningen Mind har ett initiativ som de kallar ”Varmprat” med det vill de uppmuntra fler av oss att våga ta kallpratet till nästa nivå och få oss att prata mer om vårt psykiska mående. De har tagit fram 18 samtalskort med frågor som kan inspirera till samtal som är motsatsen till kallprat. Samtal som kan kännas mer viktiga på riktigt. Det behöver inte vara centrerat kring svåra problem, utan handlar mer om att öppna upp för samtal kring livet som det faktiskt är. Du hittar mer info och korten som du kan skriva ut här via länken [Varmprat | En kampanj av Mind](#)

- **AKKtiv**

Via denna länk hittar du filmer och bildstöd med mera [AKKtiv – AKK tidig intervention](#)

- **Receptapp – TAKK för maten**

Hushållningssällskapet har nylanserat recept-appen TAKK för maten, den enda digitala kokboken som kombinerar bilder, filmer och tal med TAKK (Tecken som Alternativ och Kompletterande Kommunikation). Läs mer via länken [TAKK för maten – unik receptapp inspirerar med bilder, filmer, tal och TAKK | Hushållningssällskapet \(hushallningssallskapet.se\)](#)

- **Tips på prylar som underlättar användning av dator, läsplatta och mobiltelefon**

Tom Ek som är logoped på habilitering och hälsa i Region Stockholm tipsar här om smarta funktioner och säker surf. Det kan handla om att skicka sms eller lyssna på musik med ett enda knapptryck, spela datorspel med ögonstyrning eller rullstolens joystick. Smarta funktioner och bra webbplatser öppnar nya möjligheter till delaktighet, kommunikation och färdighetsträning för personer med funktionsnedsättning. Här kan du läsa mer om Toms tips och trix [Han löser stora problem med små medel \(habilitering.se\)](#)

- [Läs- och skrivstöd i surfplatta, mobiltelefon och dator](#)

Via länken får du tips om appar, program och anpassningar som gör läsning och skrivning lättare. Det finns en sammanställning med exempel på olika kompensatoriska verktyg som kan underlätta för personer med läs- och skrivsvårigheter. [Läs- och skrivstöd i surfplatta, mobiltelefon och dator \(habilitering.se\)](#)

- [Tips på appar som underlättar livet](#)

Här kan du läsa ett reportage från Göteborg, där teknikcoachen Therese Åsberg berättar om ”Sammanträffen” på Selma Lagerlöfs Center. Hit kommer personer från boenden med särskild service eller som har något annat stöd på grund av en funktionsnedsättning som vill höra Therese berätta om och gå igenom appar med olika teman. I artikeln får ni några tips på appar som Therese gärna rekommenderar.

[Apparna som underlättar livet » Vårt Göteborg \(vartgoteborg.se\)](#)

- [Tillgänglighetsgranskade appar](#)

Via denna länk kan du hitta vilka appar som är tillgänglighetsgranskade. De har delat in apparna i olika kategorier, tex. kognitivt stöd, kommunikativt stöd, pedagogik och träning med mera. [Tillgänglighetsgranskade appar - Appsök \(regionstockholm.se\)](#)

- [AKK på Kunskapsguiden](#)

På Socialstyrelsens ”kunskapsguide” har de lagt till en flik som berör AKK – Alternativ och kompletterande kommunikation [Alternativ och kompletterande kommunikation - Kunskapsguiden](#)

PODDAR, YOUTUBE-KANALER & FILMER Å SÅNT

- [Orustpodden](#)

Orustpodden startade för två år sedan och är tänkt som en möjlighet för brukare med olika funktionsvariationer att få jobba med media. Det är brukare inom kommunens dagliga verksamhet som deltar och innehållet spänner över allt från tio snabba frågor med Sara till intervjuer, reportage, kåserier och egen musik. Podden kommer ut var fjortonde dag. Via länken hittar du podden: [Orustpodden ger stolthet och möjlighet att få höras | Orust kommun](#)

HÄLSA

- [Yoga och funktionsnedsättning](#)

Forum Skill driver ett projekt om yoga och funktionsnedsättning. Via länken kan du läsa mer, där kommer de också att lägga ut filmer med yogapass samt ett metodstöd för dig som vill

börja yoga tillsammans med personer som har intellektuella funktionsvariationer. [Alla kan yoga](#)

- **Hälsan spelar roll**

Hälsan spelar roll är en kurs som vänder sig till personer med LSS-insats. Kursen omfattar 37 lektioner som ges under 12 - 18 veckor. Varje lektion är 90 minuter lång och inkluderar både teori och fysisk träning. Stort fokus ligger på att stärka individens tro på sin egen förmåga och den egna hälsan ses som en resurs för självständighet och delaktighet.

Du som är personal inom LSS-verksamheter kan bli kursledare. Som blivande kursledare får du ta del av tre 90-minuters utbildningspass via webbseminarier. Sedan får du en utförlig manual som du använder då du utbildar deltagarna med LSS-insats. Minst två personal, helst minst tre på samma arbetsplats måste gå utbildningen till kursledare. Du kan läsa mer om detta via länken, där det också finns en film att titta på [Hälsan spelar roll – Hälsan spelar roll \(halsanspelarroll.se\)](#)

UTBILDNINGAR, INSPIRATIONSDAGAR ETC.

Här nedan ser du de utbildningar och inspirationsdagar som är aktuella för tillfället inom området funktionshinder/socialpsykiatri. Det finns fler utbildningar etc. som arrangeras via Fyrbodals kommunalförbund så kolla gärna på: [Kommande kurser - Fyrbodals kommunalförbund](#) så du inte missar något som är intressant för dig.

- **Konferens om att förhindra självmord**

Varje vecka dör ungefär 30 personer av självmord i Sverige. Vilka tar sitt liv och hur bemöter vi suicidnära? Det är temat för konferenser som hålls vid flera tillfällen under våren.

Huvudtalare är Daniel Frydman, specialist i allmän psykiatri, leg psykoterapeut, psykoanalytiker. På uppdrag av NASP (Nationellt centrum för suicidforskning och prevention) vid Karolinska Institutet har Daniel varit projektledare för "Aktion Livräddning". Suicide Zero, SPIV (Suicidprevention i Väst) och SPES (Suicidprevention efterlevandestöd) kommer vara på plats och presentera sina verksamheter.

Konferensen ges den 26 april i Uddevalla (Bohusläns museum) samt i Mellerud den 27 april (Kulturbruket) kl. 9 – 16.15. Kaffe och registrering från 08.30. Vi bjuder på lunch och fika.

Vi kommer även anordna online-tillfällen med Daniel Frydman den 18 april, 19 april och 20 april, kl. 09.00 – 15.00.

Anmälan via länkarna nedan:

[Onlineföreläsning den 18 april kl. 09-15](#)

[Onlineföreläsning den 19 april kl. 09-15](#)

[Onlineföreläsning den 20 april kl. 09-15](#)

[Konferens den 26 april Uddevalla](#)

[Konferens den 27 april Mellerud](#)

- **Krisstöd – personlig assistans**

Intressegruppen för Assistansberättigade, IfA, har ett arvsfondsprojekt "Krisstöd", där man tagit fram ett stödmaterial som riktar sig till både assistansanordnare, assistansanvändare, personliga assistenter, företrädare mfl. Den 17 april kl. 14.00-15.00 kan du vara med på deras seminarium via Teams. För anmälan, följ denna länk [Microsoft Virtual Events Powered by Teams](#)

- **Digitala studiebesök på DART**

Är du nyfiken på Darts verksamhet? Vill du veta mer om kommunikation och vad som är viktigt för att skapa ökad kommunikativ tillgänglighet? Då kan du delta på ett kostnadsfritt digitalt studiebesök. Studiebesöket innefattar en timmes inspirerande föreläsning om kommunikation och kommunikationsstöd. Du får veta hur du med Darts hjälp kan utveckla din egen eller din verksamhets kompetens för att ge din familjemedlem, dina brukare, elever eller patienter ökade möjligheter att kommunicera. Läs mer via länken [Besök Dart - Public www \(vgregion.se\)](http://www.vgregion.se)

- **AKK utbildning Socialstyrelsen**

Nu finns det en helt ny kostnadsfri digital basutbildning på temat AKK (Alternativ och kompletterande kommunikation) tillgänglig via Socialstyrelsen. Utbildningen vänder sig främst till personal inom LSS-verksamheter, men är öppen för alla. Utbildningen innehåller information om bilder och tecken som alternativ till tal samt information om kommunikativa rättigheter och stödjande strategier. Du hittar utbildningen här [Ny utbildning inom Alternativ och Kompletterande Kommunikation - Socialstyrelsen](#)

- **Inspirationsdag "Lågaffektivt bemötande"**

Under våren anordnar vi två inspirationsdagar på temat "lågaffektivt bemötande", en med fokus på barn och unga samt en med fokus på vuxna, inklusive äldre. Dagen med fokus på vuxna är fullsatt. Du kan läsa mer och anmäla dig via länkarna

[Lågaffektivt bemötande med fokus på barn och unga - Fyrbodals kommunalförbund](#)

[Lågaffektivt bemötande med fokus på vuxna - Fyrbodals kommunalförbund](#)

- Brukarinflytande inom området psykisk hälsa

Nu finns en webbutbildning framtagen av NSPH i Västra Götaland och Göteborg. Den ska på ett lättillgängligt och inspirerande sätt ge stöd för långsiktig utveckling av metoder och aktiviteter för ökat brukarinflytande inom vård och omsorg för personer med psykisk ohälsa. Du kan läsa mer och logga in dig till utbildningen via denna länk [Ny webbutbildning för att arbeta med brukarinflytande inom området psykisk hälsa. På riktigt! - Vårdsamverkan i Västra Götaland \(vardsamverkan.se\)](#)

- Musik som medicin – kostnadsfritt digitalt seminarium

Den 22 mars kl. 9.00 – 12.00 anordnas ett digitalt kostnadsfritt seminarium på temat ”Musik som medicin. Musik har en unik förmåga att beröra och engagera, skapa delaktighet och engagemang. Musik kan lindra smärta, öka motståndskraften och få oss att se på livet med nya ögon. Musik gör oss närvarande, hjälper oss att stanna upp och kan vara ett språk där orden tar slut. På vilka sätt kan musiken hjälpa oss på vägen mot psykisk och existentiell hälsa? På seminariet får vi ta del av exempel på hur sjukvård, skolor och civilsamhälle använder och kan använda musiken i sitt arbete för att stärka den psykiska, sociala och existentiella hälsan. Mer information och anmälan via länken [Musik som medicin – en väg till existentiell hälsa | SKR](#)

- På gång

Under 2023 planerar vi att genomföra fler inspirationsdagar, håll utkik på vår hemsida där vi släpper inbjudan så snart allt är klart. De dagar vi planerar för 2023 är:

- Nära relationer, vänner, kärlek och sexualitet (18 oktober)
- Att i vardagen stödja personer med psykiska funktionsnedsättningar och samtidigt missbruk (1 utbildningsomgång hösten 2023 och en omgång våren 2024)
- Tvångs- och begränsningsåtgärder hösten 2023

PSYKISK HÄLSA

- Suicidprevention

På Fyrbodals kommunalförbund arbetar Jolin Sewén som processledare suicidprevention. Du hittar mer information om vad hon jobbar med och aktiviteter hon anordnar här [Suicidprevention - Fyrbodals kommunalförbund](#)

- Psykisk hälsa och suicidprevention via Folkhälsomyndigheten

Är du intresserad av psykisk hälsa och suicidprevention så har Folkhälsomyndigheten en bra sida där du kan läsa mer om vad de gör och vad andra gör på temat. [Psykisk hälsa och suicidprevention — Folkhälsomyndigheten \(folkhalsomyndigheten.se\)](#)

FORSKNING, RAPPORTER ETC

- [Hur kan man öka barns delaktighet på LSS-boenden?](#)

Syftet med den här studien var att bidra till ökade kunskaper om barns delaktighet på boende med särskild service för att på så sätt kunna bidra till en utveckling av verksamheten. De frågeställningar som varit centrala i studien är:

- Vilka kunskaper finns från tidigare forskning om hur barn med funktionsnedsättning upplever det att bo på boende?
- Hur delaktiga är barn som bor permanent på boende med särskild service?
- Hur kan verksamheterna öka delaktigheten bland barn som bor på boende med särskild service?

Rapporten hittar du i sin helhet här [Hur kan man öka barns delaktighet på LSS-boenden? | Göteborgsregionen \(GR\) \(goteborgsregionen.se\)](#)

NYTT FRÅN STATLIGT HÅLL

- [Statligt huvudmannaskap för personlig assistans](#)

Utredningen ”Statligt huvudmannaskap för personlig assistans. Ökad likvärdighet, långsiktighet och kvalitet” är nu klar (SOU 2023:9) [Ett statligt huvudmannaskap för personlig assistans - Regeringen.se](#)

Utredningen föreslår bland annat:

- att staten genom Försäkringskassan ska ha ett samlat huvudmannaskap för beslut om och finansiering av insatsen personlig assistans
- att kommunerna ska fortsätta att utföra personlig assistans om den enskilde begär det.
- att timschablonen höjs med 4,35 kronor i 2022 års nivå. Detta för att kompensera arbetsgivarna för sjuklönekostnaderna för personliga assistenter och att den ordning som gäller enligt 6 § andra stycket förordningen (1993:1091) om assistansersättning ska fortsätta att gälla vid ett statligt huvudmannaskap
- att nuvarande kvalifikation för rätt till personlig assistans enligt LSS behålls i ett statligt huvudmannaskap
- att kommunerna inte längre ska vara skyldiga att medfinansiera de första 20 timmarna per vecka av assistansersättningen
- att arbetet med god kvalitet ska kompletteras med regler för att säkerställa den enskildes självbestämmande
- att kommunerna ska kunna anmäla till IVO om de får indikationer på att personlig assistans inte utförs med god kvalitet

- att det statliga huvudmannaskapet ska träda i kraft den 1 januari 2026 och att de kommunala besluten om personlig assistans från detta datum ska föras över löpande till Försäkringskassan
- att kommunerna ska kunna få ersättning för de kostnader för personlig assistans som de har haft efter ikraftträdandet fram till att Försäkringskassan tar över besluten
- en sekretessbrytande bestämmelse i form av en uppgiftsskyldighet för kommunerna att i samband med överföringen lämna över de uppgifter som är nödvändiga för att Försäkringskassan ska kunna fullgöra sitt uppdrag inom ramen för assistansersättningen
- att kommunerna ska fortsätta att ansvara för ett fåtal beslut som avviker från reglerna i socialförsäkringsbalken
- att anslaget för kommunalekonomisk utjämning minskas med 10 323 miljoner kronor i 2021 års kostnads- och volymnivå till följd av huvudmannaskapsförändringen.

- **Haverikommission suicid**

Regeringen har utsett Emma Henriksson till särskild utredare för en översyn av vissa frågor inom det suicidpreventiva området. Den särskilda utredaren ska bland annat analysera och föreslå hur ett nationellt ansvar för breda händelseanalyser, så kallad haverikommission, efter suicid kan utformas. En haverikommission ska tillsättas för att komma fram till vad som har hänt och för att upptäcka eventuella brister i samhällets skyddsnät. Utredaren ska också analysera om regelverken för hälso- och sjukvårdens patientsäkerhetsarbete och socialtjänstens kvalitetsarbete som rör suicid och suicidförsök bör förändras för att utveckla det suicidförebyggande arbetet. Syftet är att skapa bättre förutsättningar för ett effektivt och ändamålsenligt suicidpreventivt arbete genom ett ökat lärande i berörda verksamheter samt ett stärkt samarbete mellan samhällsaktörer på lokal, regional och nationell nivå. Uppdraget ska redovisas senast den 1 oktober 2024

[Översyn av vissa frågor inom det suicid-preventiva området - Regeringen.se](#)

- **Regeringens krafttag mot ofrivillig ensamhet bland äldre**

Samhället behöver kraftsamla mot ofrivillig ensamhet, isolering och dess konsekvenser. Regeringen har i budgetpropositionen för 2023 lyft flera satsningar som ska stärka stödet till kommuner och regioner för att bryta den ofrivilliga ensamheten bland äldre. I budgeten avsätts sammanlagt 300 miljoner kronor under 2023 för en gemenskapssatsning med syfte att stärka folkhälsan och minska konsekvenserna av ofrivillig ensamhet. Av medlen riktas 145 miljoner kronor 2023 till kommuner och regioner för specifika insatser för äldre genom äldresamtal/hälsosamtal. Regeringen avsätter också 50 miljoner kronor under 2023 för att motverka ensamhet bland äldre samt förstärker idrottsrörelsens arbete med idrott för äldre med 25 miljoner kronor under 2023. [50 miljoner kronor för att motverka ofrivillig ensamhet bland äldre - Regeringen.se](#)

- **Ensamhet hos äldre**

För att motverka ofrivillig ensamhet bland äldre ger regeringen Socialstyrelsen 50 miljoner till projekt som ska underlätta för äldre att delta i sociala och hälsofrämjande aktiviteter. De projekt som får stöd ska underlätta för äldre att träffa andra med liknande intressen. Det kan vara tex. gruppaktiviteter som bygger på deltagarnas aktiva deltagande, rekreativa aktiviteter och aktiviteter som involverar olika former av teknologi och kulturella aktiviteter.

Kommunerna kan underlätta deltagande på flera olika sätt, tex. genom att erbjuda transport eller ledsagning i samband med en aktivitet. Kommuner och det civila samhället ska också samverka i projekten för att skapa god kontinuitet. [50 miljoner kronor för att motverka ofrivillig ensamhet bland äldre - Regeringen.se](#)

- **Hälsosamtal för äldre ska motverka ofrivillig ensamhet**

Regeringen ger Socialstyrelsen i uppdrag att dela ut 143 500 000 kronor till kommunerna för att motverka ofrivillig ensamhet bland äldre genom att erbjuda uppsökande hälsosamtal.

[Hälsosamtal för äldre ska motverka ofrivillig ensamhet - Regeringen.se](#)

- **Undersköterska blir en skyddad titel**

Den 1 juli 2023 blir undersköterska en skyddad yrkestitel. Det innebär att man kommer att behöva ett bevis från Socialstyrelsen för att få använda titeln undersköterska inom vård och omsorg. Den som har en tillsvidareanställning som undersköterska när de nya reglerna börjar gälla den 1 juli 2023 får fortsätta att använda titeln till och med den 30 juni 2033 utan bevis. Du kan inte ansöka om skyddad yrkestitel förrän tidigast 1 juli 2023. Läs mer här [Undersköterska blir en skyddad yrkestitel 1 juli 2023 - Legitimation \(socialstyrelsen.se\)](#)

- **Samsjuklighetsutredningen**

Den så kallade "Samsjuklighetsutredningen" föreslår i sitt slutbetänkande "Från delar till helhet – Tvångsvården som en del av en sammanhållen och personcentrerad vårdkedja" hur en ny tvångsvårdslagstiftning ska utformas när det gäller personer som har skadligt bruk eller beroende. De pekar bland annat ut tre principer för inriktningen på förslagen om tvångsvård för skadligt bruk eller beroende:

1. Tvångsvård för skadligt bruk eller beroende ska ges samordnat med annan psykiatrisk vård och vara en del av en sammanhållen och personcentrerad vårdkedja.
2. Tvångsvård ska användas för att förhindra dödsfall och allvarlig sjukdom.
3. Verksamheter som bedriver heldygnsvård med tvång ska vara i ständig utveckling för att göra vården så trygg och meningsfull som möjligt.

Du kan läsa mer via denna länk [Samsjuklighetsutredningen presenterar sitt slutbetänkande - Regeringen.se](#)

NYHETSBREVET

Nyhetsbrevet ges ut av FoU-Socialtjänst och ansvarig är Maria Klamas. Har du något du vill ha med på nyhetsbrevet? Eller andra kommentarer, tips eller funderingar? Välkommen att kontakta mig på maria.klamas@fyrbodal.se